

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра права

Кваліфікаційна робота

**на тему: «КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І
ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ»**

Студента ІІ курсу групи Пр 01-19
факультету економіки і права
освітньо-професійної програми
Конституційне і адміністративне право
денної форми здобуття освіти
зі спеціальності 081 Право
другий (магістерський) рівень вищої
освіти

Голенка Дмитра Сергійовича

Допущено до захисту

« _____ » _____ року

Науковий керівник:
доктор юридичних наук,
професор Шатіло В.А.

Завідувач кафедри права

(підпис)

(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні, як показник положення людини та громадянина у суспільстві та державі	6
1.1. Поняття та сутність конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні.	6
1.2. Види основних прав, свобод та обов’язків людини і громадянина в Україні..	10
Висновки до розділу 1	14
РОЗДІЛ 2. Структурні елементи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	17
2.1. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	17
2.2. Загальна правосуб’єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод	25
2.3. Поняття та ознаки громадянства	33
Висновки до розділу 2	34
РОЗДІЛ 3. Конституційні механізми забезпечення основних прав та свобод людини і громадянина	40
3.1. Міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина	40
3.2. Проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина	43
Висновки до розділу 3	45
ВИСНОВКИ	47
РЕЗЮМЕ	51
SUMMARY	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53

ВСТУП

Актуальність теми дослідження: На сьогоднішній день повноцінне приєднання нашої держави до міжнародного правового поля стає неможливим без неухильного дотримання прав та свобод людини і громадянина, а також без надання відповідних гарантій та захисту цих прав, адже наша держава повинна не лише зазначати всі ці права в Конституції, але й реально гарантувати та захищати їх.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». В даній статті зазначається, що за кожною людиною в Україні закріплений певний комплекс прав, свобод та обов'язків. Цей комплекс надається людині від народження та закріплений за нею до самої смерті.

Всі 29 років незалежності України неухильне дотримання прав та свобод людини і громадянина залишається для українського народу лише метою до якої прагне наша держава. Ця проблема викликана багатьма факторами, серед яких: невисокий рівень правової обізнаності населення та низький рівень дотримання верховенства права в нашій державі; просто неймовірна непрозорість та некомпетентність судової системи; непрофесійність політичних та державних діячів, які в силу своєї несаможиттєвості та залежності від певних груп населення не в змозі вирішити кричущі проблеми в країні, а з цього і виникає величезна корупованість нашого державного апарату, яка теж ніяким чином не робить можливою реалізацію прав та свобод людини і громадянина в Україні.

На мою думку всі ці проблемні фактори викликані тим, що по суті до 1991 року українська держава не була самостійною і не мала власного правового поля тому змушена була пристосовуватись до правових стандартів інших країн. Дуже багато часу наші предки переймали правові норми то в одного народу то в іншого, часто не виконуючи їх повністю чи змінюючи їх до такого стану, що вони просто втрачали весь сенс застосування на практиці.

Якщо проаналізувати все, що описано вище виникає питання: «Який існує вихід для України в подоланні всі цих проблем, і чи можливе в нашій країні безкомпромісне дотримання всіх без виключень прав та свобод людини і громадянина?». Багато сучасних політиків та державних діячів говорять, що така доля нашої держави і змінити нічого нажаль не вдасться. На мою думку перше за все потрібно кардинально реформувати судову систему країни. На сьогоднішній день будь-яка реформа в країні, яка здатна щось змінити просто згасає через корумповані та необ'єктивні суди. Зараз ми бачимо приклад цієї ситуації у вигляді кризи з Конституційним Судом України. Також потрібно неодмінно запровадити в нашій країні повне дотримання верховенства права в усіх сферах державного управління.

Потрібно переймати досвід країн Європи, де дітям ще з малку розповідають про їх права та свободи та навчають бути свідомим громадянином своєї країни.

Завдання дослідження:

визначити поняття та сутність конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні;

виділити види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні;

проаналізувати проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина, а також дослідити міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина.

Мета дослідження: повністю розкрити та дослідити конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні, визначити головні проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина, а також повною мірою проаналізувати основні міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина.

Предмет дослідження: конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.

Об'єкт дослідження: права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.

Методи дослідження: в даній дипломній роботі я використав такі методи дослідження як порівняння, узагальнення, формалізація, аналіз та синтез.

РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні, як показник положення людини та громадянина у суспільстві та державі

1.1. Поняття та сутність конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні.

Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні – це певна система правових характеристик, яка закріплена в Конституції та в інших законах України, що визначає положення людини та громадянина у суспільстві та державі.

Саме інститут конституційно-правового статусу людини і громадянина посідає найперше місце в системі конституційного права України.

Так би мовити законодавче оформлення та закріплення конституційно-правового статусу людини та громадянина починається з надання особі правоздатності. Вона надається особі при народженні даючи їй право вступати у правовідносини. Не зайвим буде також нагадати, що в історії людства були жахливі випадки коли багатьох людей просто не визнавали суб'єктами права. Це були або ж раби, або ж кріпаки, яких тільки частково визнавали правоздатними.

Взагалі в юриспруденції вирізняють декілька правових статусів особи:

1. Конституційний статус людини і громадянина, його ще називають загальним;
2. Спеціальний статус окремих категорій осіб, інша його назва – родовий;
3. Індивідуальний статус. Цей статус визначається індивідуальними ознаками, такими як: вік, стать, сімейне становище тощо.
4. Правовий статус іноземців, апатридів (осіб без громадянства) та біпатридів (осіб з подвійним громадянством);

Також науковці не рідко виділяють галузеві статуси.

Тут потрібно більш детально розповісти про кожен статус окремо.

1. Конституційний статус (загальний). Цей правовий статус визначає людину саме як громадянина певної держави. Він ґрунтується перш за все на Конституції держави і ні в якому разі не залежить від таких чинників,

як: сімейний стан, вік, стать та ін.. По суті цей статус є сталим і однаковим для всіх. Саме гарантовані та надані Конституцією права і обов'язки і є змістом цього статусу.

2. Спеціальний статус (родовий). Взагалі даний вид правового статусу виходить із загального, але він більш серйозно характеризує правове становище окремих верств населення, таких як: студенти, пенсіонери, інваліди, тощо. Даний статус вносить певні корективи в загальний правовий статус особи. Тобто якщо взяти, наприклад, депутата то спеціальний правовий статус в даному випадку свого роду вносить доповнення до загального, але якщо взяти до прикладу злочинця рецидивіста то тут спеціальний статус навпаки вносить певні обмеження до загального.
3. Індивідуальний правовий статус. Цей статус на відміну від загального не може бути сталим і однаковим для всіх. Він базується на індивідуальних характеристиках та якостях людини (вік, стать, сімейне становище). Він поєднує в собі загальний та спеціальний статуси, але при цьому зберігаючи в кожній людині певне їх співвідношення. Це співвідношення і є індивідуалізацією тому що в кожній людині воно різне. Тобто кожна людина має свій індивідуальний статус.

Тут потрібно сказати, що ці три статуси, які зазначені вище дуже тісно пов'язані між собою. Загальний правовий статус один для всіх, спеціальних статусів достатньо великий перелік, а от індивідуальний статус у кожній людині свій.

На відміну від попередніх трьох статусів, які між собою достатньо тісно співвідносяться, наступні правові статуси складають окремі категорії.

4. Що стосується правового статусу іноземців, апатридів та біпатридів. Фактично населення України складається з таких категорій: громадяни України, іноземці, апатриди (особи без громадянства) та іноді трапляється така специфічна та досить не чисельна категорія, як біпатриди (особи з подвійним громадянством).

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні визначається Конституцією України та Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Пропоную Вам ознайомитись із статтею 3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» :

«1. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

2. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають під юрисдикцією України, незалежно від законності їх перебування, мають право на визнання їх правосуб'єктності та основних прав і свобод людини» [40].

Також в статті 3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» зазначено, що:

«Іноземці та особи без громадянства зобов'язані неухильно додержуватися Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, інтереси суспільства та держави»[40].

Що стосується біпатридів, то біпатрид – це особа, яка має громадянство двох або більше країн. Хочу відразу наголосити, що стаття 4 Конституції України говорить нам про те, що: «В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом» [25]. Також відповідно до пункту 1 статті 2 Закону України «Про громадянство» Україна не визнає можливості одночасного перебування громадянина України в громадянстві іншої держави: «Законодавство України про громадянство ґрунтується на таких принципах:

- 1) єдиного громадянства - громадянства держави Україна, що виключає можливість існування громадянства адміністративно-територіальних одиниць України. Якщо громадянин України набув громадянство (підданство) іншої держави або держав, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України. Якщо іноземець набув

громадянство України, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України» [39].

Більше того, відповідно до частини 1 статті 19 Закону України «Про громадянство»: «Підставами для втрати громадянства України є:

- 1) добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття. Добровільним набуттям громадянства іншої держави вважаються всі випадки, коли громадянин України для набуття громадянства іншої держави повинен був звертатися із заявою чи клопотанням про таке набуття відповідно до порядку, встановленого національним законодавством держави, громадянство якої набуто [39]».

Фактично навіть цю норму закону не можна розглядати як заборону біпатризму, тому що особа не втрачає українське громадянство автоматично після набуття громадянства іншої держави, це може відбутися тільки після видачі відповідного Указу Президента України.

На мою думку на сьогоднішній день Україні не потрібно квапитись з впровадженням біпатризму, оскільки зараз наша держава перебуває в не найкращому економічному становищі, а отже існує дуже велика ймовірність тиску на нас з боку країн сусідів. Адже легковажність у ставленні до біпатризму з часом може перерости у претензії територіального характеру до нашої країни.

Саме конституційно-правовий статус людини і громадянина має більш широке поняття тому що він охоплює норми не лише Конституції, а також включає в себе правові норми з інших джерел конституційно права.

Конституційно-правовий статус людини і громадянина однаковий для всіх, він не повинен залежати ні від займаної посади, ні він фінансового чи сімейного стану. Це певний обсяг прав, свобод та обов'язків, який надається кожній людині при народженні.

Також аби правильно та в повному обсязі зрозуміти, що таке конституційно-правовий статус людини і громадянина потрібно дати визначення таким поняттям,

як «людина», «громадянин» та «особа». Це дуже важливо знати, адже кожне з цих понять має свій власний правовий статус.

Людина - це перш за все розумний індивід, біологічна істота, яка має певний набір правових характеристик.

Зовсім інше значення по відношенню до поняття «людина» має поняття «громадянин». Громадянин – це людина яка є громадянином певної держави і яка має перед цією державою взаємні права та обов'язки.

Що стосується поняття «особа» то воно свого роду об'єднує в собі поняття «людина» і «громадянин».

1.2. Види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.

Кожен в цьому світі має право на щось. Наприклад, дитина має право на похід в кінотеатр, якщо її батьки їй це пообіцяли. Але конституційні права людини мають більш вищий статус. Ці права не потребують обіцянок. Ці права визначають свого роду опорні правові норми, які необхідні для гідного та належного рівня життя людини.

Конституційні права та свободи людини і громадянина – це закріплена Конституцією від самого народження і до самої смерті можливість людини вільно будувати свою поведінку аби забезпечити собі високий розвиток особистості та достойне існування.

В сучасному світі більшість цивілізованих країн об'єднують свої зусилля для боротьби з проблемами дотримання прав людини.

Найпершим вагомим міжнародним документом, який закріпив основні права та свободи людини була Загальна Декларація Прав Людини. Її прийняття відбулося 10 грудня 1948 року в місті Париж.

В сучасному світі всі права та свободи проголошені в цій декларації стали обов'язковими до виконання, хоча на час її прийняття все було навпаки.

Також потрібно наголосити на тому, що створення, узгодження та прийняття Загальної Декларації Прав Людини відбувалося в дуже серйозній боротьбі. Її прийняття стало результатом великих зусиль по врахуванню всіх аспектів різних політичних систем світу.

Під час голосування в ООН за дану декларацію, представники від СРСР в якій на той час входила УРСР, утримались від голосування аргументувавши це тим, що даний документ на їх думку в повній мірі не гарантує забезпечення основних прав та свобод.

Важливість прийняття цієї декларації важко переоцінити, а в день її прийняття весь світ відзначає День прав людини.

Права людини – це свого роду її свобода. Це свобода, яка дозволяє людині діяти таким чином, аби забезпечити своє нормальне життя та існування.

Існує певна відмінність між свободою і правом. Ця відмінність полягає у самому процесі реалізації. Якщо говорити про право то процес його реалізації в більшості випадків вимагає певних дій з боку держави (гаранта цього права). Коли ж людина реалізує свої конституційні свободи то ніхто не має права втручатися в цей процес, адже це особистий внутрішній світ самої людини.

Якщо говорити про класифікацію основних прав та свобод людини і громадянина то загалом їх можна поділити на три групи:

1. Особисті права та свободи;
2. Політичні права та свободи;
3. Соціально-економічні права та свободи.

Розглянемо перелік статей з Конституції України, а також права та свободи які вони закріплюють відповідно до трьох категорій названих вище.

Перша категорія – це особисті права та свободи людини і громадянина. До цієї категорії входять права та свободи, які співвідносяться з самою сутністю людини як біологічної істоти, ці права та свободи потрібні для нормального існування та розвитку людини:

- стаття 23 Конституції України: «Право на вільний розвиток своєї особистості» [25];

- стаття 27 Конституції України: «Невід'ємне право на життя» [25];
- стаття 28 Конституції України: «Право на повагу до гідності» [25];
- стаття 29 Конституції України: «Право на свободу та особисту недоторканість» [25];
- стаття 30 Конституції України: «Право на недоторканість житла» [25];
- стаття 31 Конституції України: «Право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції» [25];
- стаття 32 Конституції України: «Право на невтручання в особисте та сімейне життя» [25];
- стаття 33 Конституції України: «Право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання, а також право вільно залишати територію України» [25];
- стаття 34 Конституції України: «Право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань» [25];
- стаття 35 Конституції України: «Право на свободу світогляду і віросповідання» [25].

Друга категорія – це політичні права та свободи людини і громадянина. Вона включає в себе права та свободи, які безпосередньо регулюють відносини особи та державних органів (в даному випадку державних органів України), або особи та органів місцевого самоврядування:

- стаття 36 Конституції України: «Право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації» [25];
- стаття 38 Конституції України: «Право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування» [25];
- стаття 39 Конституції України: «Право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації» [25].

Третя група – це соціально-економічні права та свободи людини і громадянина. Ця категорія прав є дуже важливою, адже вона стосується таких важливих для

життя та існування людини соціальних аспектів, як: відносини у сфері праці, відносини щодо власності, а також відносини, які стосуються матеріальних та духовних потреб людей.

В сучасних реаліях деякі науковці вважають, що соціально-економічні права та свободи не можуть бути конституційними, адже вони фактично залежать від економічного становища в країні і не можуть бути захищені в суді.

На мою думку дана позиція є помилковою, адже відповідно до статті 8 Конституції України: «Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується» [25].

Якщо ж пригадати всі статті Конституції України, які стосуються соціально-економічних прав та свобод, може вийти достатньо об'ємний перелік. Тому зараз я хотів би навести приклади лише декількох основних статей, що стосуються цієї категорії прав та свобод людини, а саме:

- стаття 41 Конституції України: «Право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності» [25];
- стаття 42 Конституції України: «Право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом» [25];
- стаття 47 Конституції України: «Право на житло» [25];
- стаття 42 Конституції України: «Право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї» [25].

А також велика кількість інших статей Конституції України, які закріплюють соціально-економічні права та свободи людини і громадянина.

На завершення цієї теми також потрібно сказати декілька слів про конституційні обов'язки. Конституційні обов'язки людини і громадянина – це закріплені Конституцією та законами України певний визначений вид та міра обов'язкової поведінки людини і громадянина в соціально-політичній, духовній, економічній та інших сферах суспільного життя.

До переліку обов'язків людини і громадянина Конституція України відносить такі:

- В статті 51 Конституції України зазначений такий обов'язок, як: «Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків» [25];
- в статті 53 Конституції України закріплено обов'язок про отримання повної загальної середньої освіти, а саме: «Повна загальна середня освіта є обов'язковою» [25];
- стаття 65 Конституції України: «Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України» [25], також в даній статті Конституції зазначено, що: «Громадяни відбувають військову службу відповідно до закону» [25].
- стаття 66 Конституції України: «Кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодувати завдані ним збитки» [25];
- стаття 67 Конституції України: «Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом» [25];
- стаття 68 Конституції України: «Кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей» [25];

Висновки до розділу 1

Після революції, яка відбулась в 2014 році наша держава стала на непростий шлях до безумовного дотримання прав та свобод людини і громадянина.

Можна багато розмірковувати та сперечатися чи вдалося нам досягти хоча б мінімальних результатів на цьому нелегкому шляху. Але все ж таки на мою думку ситуація з дотриманням прав та свобод в нашій країні залишається дуже плачевною.

Я гадаю, що цю ситуацію потрібно змінювати, і ці зміни під силу зробити кожному з нас. Саме кожен з нас повинен знати свої права та свободи, захищати їх в разі порушення, адже якщо нічого з цим не робити то систематичне порушення наданих Конституцією України прав та свобод призведе до повного їх нівелювання. Конституційно-правовий статус людини і громадянина – це певний набір правових характеристик закріплений в Конституції та інших законах України, який визначає положення та статус людини і громадянина в суспільстві та державі.

Як я вже зазначав вище, в юриспруденції виділяють декілька правових статусів особи: конституційний статус людини і громадянина, спеціальний статус окремих категорій осіб, індивідуальний статус, а також Правовий статус іноземців, апатридів (осіб без громадянства) та біпатридів (осіб з подвійним громадянством).

З усіх вищеперелічених мною правових статусів саме Конституційно-правовий статус людини і громадянина має найбільш широке значення. Цей статус надається людині від самого народження аж до смерті, і надає їй право вступати в правовідносини. Цей статус, наприклад, на відміну від індивідуального є однаковим для всіх, він не залежить ні від фінансового ні від сімейного стану людини.

Що стосується основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина то загалом права та свободи можна поділити на 3 категорії: особисті, політичні та соціально-економічні.

Аби не повторюватися, перелік даних права, свобод, а також обов'язків людини і громадянина можна переглянути вище в моїй роботі.

Першочергове значення для людини мають саме особисті права та свободи.

Особисті права та свободи – це ті права та свободи, які безпосередньо пов'язані з життям людини. Наділяючи людину саме цими права та свободами Конституція гарантує їй достойне існування та нормальний сталий розвиток.

Політичні права та свободи – це права та свободи, які дають можливість громадянам вільно брати участь в політичному житті держави, наприклад, критикувати роботу державного апарату та вносити свої пропозиції щодо її поліпшення.

Якщо зробити певний аналіз всіх соціально-економічних прав та свобод людини і громадянина, можна дійти висновку, що це саме ті права та свободи, які дають можливість людині своїми знаннями та здібностями набувати певних засобів для існування. Це ті права та свободи завдяки яким людина повинна мати безперешкодний доступ в користуванні духовним надбанням людства, а також мати можливість брати участь в подальшому розвитку цього надбання.

З приводу соціально-економічних прав та свобод в сучасному науковому середовищі виникають певні суперечки. Деякі вчені вважають, що соціально-економічні права та свободи походять більше на певні стандарти в соціально-економічній політиці держави, а також, що захист цих прав та свобод не можливий в судовому порядку. На мою думку ця позиція є помилковою.

Аби люди в нашій країні могли в повній мірі реалізувати свої соціально-економічні права потрібно проводити правильні та своєчасні соціальні та економічні реформи, а також забезпечувати всіма своїми ресурсами кожній людині можливість використовувати всі соціально-економічні права та свободи. Також я вважаю, що захист соціально-економічних прав та свобод не повинен залежати від економічного становища країни.

РОЗДІЛ 2. Структурні елементи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні

2.1. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні

Якщо говорити саме про структуру конституційно-правового статусу людини і громадянина то серед науковців немає однозначної думки щодо точно переліку структурних елементів.

Найпопулярнішою та на мій погляд найбільш повною є структура конституційно-правового статусу людини і громадянина до складу якої входять наступні структурні елементи:

1. принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина;
2. права, свободи та обов'язки людини і громадянина;
3. загальна правосуб'єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод;
4. громадянство.

Хочу також зазначити, що структура даного правового статусу може змінюватись реагуючи на розвиток та зміни прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

В попередньому розділі моєї роботи я детально дослідив такі структурні елементи конституційно-правового статусу людини і громадянина як права, свободи та обов'язки, тому в даному розділі аби уникнути тавтології повторне дослідження цих елементів вважаю недоречним.

Отже, пропоную почати саме з принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина.

Що взагалі таке принципи права. Поняття «принцип» перекладається з латинської мови, як основний. Багато науковців достатньо по різному інтерпретують визначення принципів права, але всі вони погоджуються, що принципи права – це фундаментальні, основні ідеї, які охороняються законом та на

основі яких і будується та розвивається правова система певної країни. Самі принципи показують нам головні ознаки права.

Що стосується принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина то саме на підставі цих принципів люди та громадяни і реалізуються свої права та свободи, а також виконують свої обов'язки.

Відповідно до Конституції України система принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина виглядає так:

1. Відповідно до статті 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [25]. Основний зміст цього принципу полягає в тому, що в нашій державі ніщо не може мати більшої соціальної цінності ніж людина. Тобто ні за яких умов при виникненні колізії не можна знехтувати або принести в жертву людину заради іншої цінності.
2. Принцип рівності. Розповідаючи про даний принцип конституційно-правового статусу людини і громадянина я вважаю за потрібне також зазначити норми конституції в яких саме і закріплені цей принцип:
 - Відповідно до частини 1 та 2 статті 24 Конституції України сила закону повинна бути застосована до кожного в однаковій мірі, незалежно від займаної посади чи іншого критерія. Закон повинен бути один для всіх.
 - Відповідно до частини 3 статті 24 Конституції України чоловік та жінка повинні мати рівні права та можливості у суспільному житті, починаючи від вільного здобуття вищої освіти та закінчуючи можливістю займати високі посади, отримувати гідну винагороду за свою працю та мати змогу брати участь в громадсько-політичному житті держави.
 - Частина 2 статті 38 Конституції України: «Громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування» [25].

Люди можуть користуватися правом на державну службу в різних її інтерпретація ще з давніх-давен, але найбільшого свого розвитку це право набуло приблизно в кінці ХХ – на початку ХХІ століття.

Що стосується саме України то правом на державну службу громадяни нашої держави змогли в повній мірі користуватися з 1993 року.

Стаття 38 Конституції України фактично дублює у вітчизняне законодавство статтю 23 Загальної декларації прав людини і говорить нам про те, що не повинно бути жодної дискримінації в питаннях можливості доступу кожного до державної служби.

Обмеження законодавства, що стосується максимально допустимого віку для зайняття посад державними службовцями не може вважатися порушенням принципу рівності.

- Стаття 71 Конституції України говорить нам про те, що вибори в нашій країні відбуваються на основі принципу рівності, на законних та прозорих підставах. Кожен виборець може мати тільки один голос. При цьому йому гарантується вільне волевиявлення шляхом таємного голосування.

Дійсно, саме так повинно відбуватися справжнє демократичне волевиявлення в нашій країні.

Хочу також наголосити, що відповідно до частини 1 статті 38 Конституції України: «Громадяни мають право бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування» [25]. Це називається так зване «пасивне виборче право» [25]. Воно має певні обмеження, наприклад, в залежності вибори це Президента України чи депутата Верховної Ради України. Тому що для обрання на посаду Президента України існують певні обмеження.

Відповідно до статті 103 Конституції України: «Президентом України може бути обраний громадянин України, який досяг тридцяти п'яти років, має право голосу, проживає в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років та володіє державною мовою.

Одна й та сама особа не може бути Президентом України більше ніж два строки підряд» [25]. Ось тут і існують обмеження. Громадянин України якому, наприклад, тридцять років вже не може бути обраним Президентом України.

- Відповідно до частини 2 статті 43 Конституції України: «Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні

можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб» [25].

В частині другій даної статті зазначено, що держава гарантує кожному громадянину рівні можливості для реалізації права на працю. Це означає, що з боку роботодавця забороняється безпідставна відмова при прийнятті особи на роботу за трудовим договором. Також забороняється будь яка (релігійна, расова, і так далі) дискримінація чи порушення прав працівника в залежності від його матеріального стану, політичних переконань чи інших ознак працівника, які не стосуються займаної посади чи трудового процесу при зміні чи розірванні трудового договору.

Держава повинна забезпечувати безоплатне навчання або перекваліфікування безробітних громадян, а також безкоштовну допомогу з пошуку місця роботи в державній службі зайнятості.

Відповідно до Конституції України держава гарантує кожному вільно обирати місце та вид праці, в залежності від освіти, професійних навичок або ж бажання кожного громадянина. Цей підхід кардинально відрізняється від Конституції радянської України, де було зазначено, що держава зобов'язується забезпечити кожного громадянина місцем роботи. В даному випадку сучасна українська Конституція закріплює міжнародні норми, які визнанні майже в усьому світі.

- Згідно з частиною 1 статті 51 Конституції України: «Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї» [25], а також з частиною 1 статті 52 Конституції України: «Діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним» [25].

Частина 1 статті 51 Конституції України говорить нам про те, що чоловік та жінка вступають в офіційно зареєстрований союз – шлюб, тільки за добровільною згодою обох сторін. Згода на шлюб надана під психологічним ти фізичним тиском не вважається добровільною.

Принцип рівності у частині цієї статті полягає у тому, що чоловік та жінка, а після укладення шлюбу – чоловік та дружина, у шлюбі мають однакового рівні

права і відповідно рівні обов'язки. Всі ці права та обов'язки закріплені в статтях Сімейного Кодексу України.

Якщо чоловік та дружина мають в шлюбі рівні права то діти також. При чому немає різниці народжені вони в шлюбі чи ні. Про це нам говорить частина 1 статті 52 Конституції України: «Діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним» [25].

Тобто немає значення походження дитини, колір її шкіри, мова якою вона розмовляє чи матеріальний стан її сім'ї, всі діти мають однакові права. Навіть якщо дитина від самого свого народження є сиротою вона має такі ж права, як і дитина з повної сім'ї.

І остання на черзі, але не остання за значимістю стаття Конституції в якій закріплений принцип рівності, а саме – це пункт 1 частини 2 статті 129 Конституції України: «рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом» [25].

В даному випадку принцип рівності знаходить своє вираження в тому, що аби судовий процес був максимально чесний та об'єктивний всі учасники судового процесу повинні мати однаковий обсяг прав та обов'язків. Тобто жоден з учасників судового процесу не повинен відчувати певної дискримінації чи переваги над іншим учасником, кожен із них повинні мати змогу без будь яких обмежень брати участь у справі та доводити свою позицію.

Перш ніж перейти до наступного принципу конституційно-правового статусу людини і громадянина підіб'ємо підсумки. Підсумовую все викладене вище ми можемо дійти висновку, що конституційний принцип рівності надає змогу кожному учаснику правовідносин мати та використовувати рівний обсяг конституційних прав та свобод, а також надає змогу наділити цих учасників відповідно ідентичними обов'язками. Все це стає можливим завдяки рівності всіх учасників правовідносин.

3. Принцип невідчужуваності та непорушності основних прав і свобод. Цей принцип втілений в статті 21 Конституції України

Аби зрозуміти всю суть конституційного принципу невідчужуваності та непорушності основних прав і свобод для початку потрібно дати визначення поняттям «невідчужуваність» та «непорушність» основних прав і свобод.

Невідчужуваність основних права і свободи людини означає, що ці права виникають у людини від моменту народження і зникають в момент її смерті. Законодавець використовуючи до них термін «невідчужуваність» робить акцент на тому, що ці права є природніми. Вони виникають самі по собі, на ці права не потрібно отримувати дозвіл, їх не надає держава чи будь яка інша приватна організація. Людину неможливо позбавити цих прав та свобод, адже без них вона не зможе забезпечити собі нормальне існування та гідний розвиток особистості. Ці права є частиною людини і держава гарантує їх дотримання.

Що стосується терміну «непорушність», то в юридичній літературі немає точно його визначення. На мою думку, законодавець використавши цей термін хотів підкреслити важливість цих прав та свобод, та показати, що будь яке їх порушення є неприпустимим.

Отже можна зробити висновок, що непорушність основних прав та свобод людини – це певна ознака, яку має обмежене коло прав та свобод, що означає, що ці права та свободи не можна забрати, порушити чи відмінити.

Цей принцип також знаходить своє вираження в частині 3 статті 22 Конституції України: «При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод» [25].

В рішенні Конституційного Суду України № 5-рп/2005 від 22.09.2005 зазначається, що: «Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням» [51]. Отже в частині 3 статті 22 Конституції України зазначається, що Верховна Рада України не може обмежувати основні конституційні права та свободи при ухваленні нових законів або при внесенні змін в існуючі, окрім випадків, які передбачені Конституцією України.

Відповідно до частини 1 статті 157 Конституції України: «Конституція України не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина» [25].

В частині даної статті зазначається, що Основний закон нашої держави не підлягає змінам в тому випадку коли такі зміни призводять до скасування чи обмеження конституційних прав та свобод. Визначення терміну скасування прав та свобод знаходиться нижче за змістом в моїй роботі.

Також, відповідно до 64 статті Конституції України: «Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції» [25].

4. Наступний конституційний принцип конституційно-правового статусу людини і громадянина – це принцип єдності конституційних прав і обов'язків.

Даний принцип показує нам, що в кожній людині і громадянина є права і свободи, а також є обов'язки. Тобто кожен з нас має перед суспільством певні обов'язки. Побудова сильного і демократичного суспільства можлива тільки за дотримання певних правил цього принципу.

Після розпаду Союзу Радянських Соціалістичних Республік в нашій країні утворилась дуже несприятлива ситуація щодо прав, свобод та обов'язків людини. А саме всі використовували свої права та свободи, але навідріз забули про обов'язки. Потрібно пам'ятати, що саме виконання нами обов'язків перед суспільством і гарантує дотримання прав та свобод інших людей.

Цей принци відображено в статті 23 Конституції України: «Кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості» [25].

5. Принцип безпосередньої дії прав і свобод людини і громадянина.

В даному принципі зазначається, що права та свободи, які закріплені в Конституції України мають найвищий статус. Отже, права і свободи людини і громадянина вважаються конституційними, а тому вони мають перевагу над іншими правами та свободами, які створюються з врахуванням та на основі них та можуть бути прямо застосовані.

Суть даного принципу також зазначена в частині 3 статті 8 Конституції України: «Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується» [25].

Тобто норми Конституції України можуть бути прямо застосовані на практиці. Також Основний закон нашої держави виходячи знову ж таки зі статті 8 Конституції України гарантує: «Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України» [25].

6. Принцип невичерпності прав і свобод людини і громадянина. Даний принцип покладено в основу частини 1 статті 22 Конституції України

Невичерпність прав та свобод означає, що їх перелік, який наведений в Конституції України не є вичерпним, тобто він не обмежується лише тими правами та свободами, які зазначені в Конституції України. Тим самим законодавець заздалегідь передбачив можливість їх подальшого розвитку, як наслідок появи нових прав та свобод та включення їх в цей перелік.

7. Останній конституційний принцип конституційно-правового статусу людини і громадянина – це принцип гарантованості прав і свобод людини і громадянина. Йому відповідає частина 2 статті 22 Конституції України. В ній зазначається, що держава повинна гарантувати кожній людині дотримання її прав та свобод, тобто кожна людина повинна мати змогу вільно, на свій розсуд та в своїх інтересах будувати власну поведінку для забезпечення достойного існування та нормального розвитку.

Також в цій частині зазначається, що дані права та свободи не можуть підлягати скасуванню. Скасування – це повне анулювання, припинення дії прав та свобод.

2.2. Загальна правосуб'єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод

Існує чимало визначень поняття «правосуб'єктність». Найкраще з них, яке досить добре розкриває весь зміст цього поняття – це те, що загальна правосуб'єктність – це закріплена в законодавстві свого роду спроможність, змога або здатність особи вступати в правовідносини на основі того, що вона може володіти певними суб'єктивними юридичними правами та обов'язками, а також нести відповідальність за порушення правових норм.

Взагалі найчастіше поняття правосуб'єктність і характеризують, як «здатність особи». На мою думку саме це і є найточнішим визначенням даного поняття. За допомогою цієї властивості можна бачити чи визнає держава за людиною право вступати в певні правовідносини чи ні.

Що стосується структури правосуб'єктності то багато науковців досліджуючи дане питання до сих пір так і не знаходять єдиної відповіді на нього. Більшість з них зазвичай загальну правосуб'єктність поділяють на щонайменше 3 елементи: правоздатність, дієздатність, а також деякі науковці виділяють таку складову правосуб'єктності, як деліктоздатність, це і є та можливість нести відповідальність за порушення правових норм, про яку зазначено вище.

Тепер пропоную розглянути самі ці три елементи з яких складається правосуб'єктність більш детально. І розпочнемо ми саме з правоздатності.

Правоздатність – це спроможність мати або володіти суб'єктивними юридичними правами та обов'язками, яка повинна бути закріплена законодавчо. Правоздатність не можна передати іншій особі чи позбутися неї.

Зазвичай більшість вчених поділяють правоздатність на три види:

1. Загальна
2. Галузева
3. Спеціальна

Загальна правоздатність означає спроможність або можливість людини володіти якими завгодно правами і обов'язками, які закріплено в законодавстві. Даний вид правоздатності надається кожній фізичній особі від самого народження і

закріплений за нею аж до самої смерті. Те, що людині від народження надається така можливість, не означає, що вона повинна мати та використовувати всі ці права. Загальна правоздатність повинна бути ідентичною для всіх осіб, вона не може залежати від будь-яких факторів.

Значення галузевої ж правоздатності вже можна зрозуміти з її назви, тобто цей вид правоздатності означає ні що інше, як спроможність самої людини володіти правами та обов'язками, але тут мова йде саме про окрему галузь права, наприклад, сімейне або виборче. Тобто у підсумку це означає, що галузева правоздатність означає, що особа за її власним бажанням може бути суб'єктом певної гілки (сімейного, виборчого і так далі) права.

Наступний вид правоздатності – це спеціальна правоздатність. Даний вид правоздатності найчастіше пов'язують з професією, яку займає її власник, тому досить часто її другою назвою є «професійна» правоздатність. Це спроможність або змога особи володіти правами та обов'язками, що пов'язані з певною професією, яку займає ця особа.

Наступним складовим елементом структури правосуб'єктності є дієздатність особи.

Що ж означає поняття дієздатність і як воно співвідноситься із правоздатністю.

Як правило, під дієздатністю розуміється те, що особа вступаючи у правовідносини своїми діями спроможна набувати для себе прав та обов'язків, які вона відповідно втілює, реалізовує та виконує.

Правоздатність та дієздатність співвідносяться в тому плані, що обидві ці складові правосуб'єктності допомагають визначити чи може особа вступати у певний вид правовідносин чи ні.

Різниця ж між цими поняттями полягає в тому, що дієздатність на відміну від загальної правоздатності ніколи не може надаватися людині від народження, а її вид на пряму залежить від віку та інших особистих характеристик особи про яку йде мова.

В законодавстві, а саме за Цивільним Кодексом України дієздатність фізичної особи прийнято поділяти на:

1. Повна дієздатність фізичної особи;
2. Часткова дієздатність фізичної особи;
3. Неповна дієздатність фізичної особи;

Відповідно до законодавства є виключення, але за загальними правилом повна дієздатність фізичної особи з'являється у неї як тільки особа досягає повноліття, тобто 18 років.

Що стосується виключень з цього правила про які зазначено вище, то відповідно до статті 34 та 35 Цивільного Кодексу України існують такі виключення з загального правила, відповідно до яких особі може бути надана повна дієздатність до досягнення нею повноліття:

1. Якщо певна фізична особа вступає у шлюб і на момент його державної реєстрації їй не виповнилося 18 років то за законом така особа отримує повну дієздатність.
2. Другий виняток, відповідно до якого особа може отримати повну дієздатність раніше за загальновстановлений термін, це якщо ця особа по досягненню нею певного (шістнадцятирічного) віку офіційного займається трудовою діяльністю на основі трудового договору, або якщо така особа виявила бажання займатися комерційною діяльністю.
3. Що стосується третього винятку, то в законодавстві закріплена така норма, що особа, яка перебуває у віці від 14 і до 18 років (тобто фактично за законодавством України – це неповнолітня особа), а також, яка має батьківство, може отримати повну дієздатність раніше досягнення нею 18 років.

Також законодавець зазначив, що після того як особи, які не досягли повноліття та отримали повну дієздатність за одним із цих винятків втратили причину надання такої дієздатності, вона зберігає свою дію.

Тобто якщо відбулося розірвання шлюбу до того моменту як особі вже виповнилося 18 років то за нею зберігається її повна дієздатність, яку вона отримала під час реєстрації цього шлюбу. Або ж якщо за законом цей шлюб

визнано недійсним і дана особа ніяким чином до цього непричетна за нею також зберігається її повна дієздатність.

Що стосується трудового договору та комерційної діяльності то і тут в законодавстві зазначено, що дані особи після припинення трудових відносин, які відбувалися на основі трудового договору, або ж припинення комерційної діяльності можуть розраховувати на те, що повна дієздатність збережеться за ними в повній мірі.

Другий вид дієздатності за класифікацією Цивільного Кодексу України - це часткова дієздатність фізичної особи.

Отже, як зазначено в статті 31 Цивільного Кодексу України, часткова дієздатність виникає у осіб, які не досягли чотирнадцяти років, тобто вважаються малолітніми особами. Такі особи фактично не відповідають за шкоду яку спричинили.

Відповідно знову ж таки до статті 31 Цивільного Кодексу України, малолітні особи з частковою дієздатністю мають такі права:

«1) самостійно вчиняти дрібні побутові правочини.

2) здійснювати особисті немайнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом» [55].

Хочу також додати, що в колах науковців пропонується ввести різні рівні дієздатності малолітніх осіб. Пропонується поділити їх на абсолютно недієздатних та осіб з частковою дієздатністю.

Такий підхід існує в ряді країн світу та не є новинкою для них.

Під третім видом дієздатності фізичної особи зазначено неповну дієздатність.

Цей вид дієздатності виникає у осіб, які знаходяться у віковому проміжку від чотирнадцяти і до вісімнадцяти років, тобто ці особи за чинним законодавством вважаються неповнолітніми.

Відповідно до статті 32 Цивільного Кодексу України, неповнолітня особа, яка володіє неповною дієздатністю має аналогічні права, які закріплені в статті 31 Цивільного Кодексу України за малолітніми особами з частковою дієздатністю, а також має право:

«1) самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією або іншими доходами» [55];

Стосовного цього права неповнолітньої особи також потрібно додати, що відповідно до статті 32 Цивільного Кодексу України, дозволяється: «батькам (усиновлювачам), піклувальнику, органу опіки та піклування» [55] за об'єктивних обставин звернутися до суду з заявою щодо обмеження даного права, або ж взагалі його забрати.

«2) самостійно здійснювати права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом» [55].

Також такі особи мають право:

«3) бути учасником (засновником) юридичних осіб, якщо це не заборонено законом або установчими документами юридичної особи;

4) самостійно укладати договір банківського вкладу (рахунку) та розпоряджатися вкладом, внесеним нею на своє ім'я (грошовими коштами на рахунку)» [55].

В даному випадку я вирішив процитувати законодавця аби в повній мірі та досить чітко передати всі права, які мають особи з неповною дієздатністю.

Всі правочини, які не представлені в статті 32 Цивільного Кодексу України неповнолітня особа може також вчиняти, але для цього їй потребується згода батьків чи піклувальників.

В статті 36 Цивільного Кодексу України зазначається в яких випадках суд може використати проти особи обмеження її дієздатності. Цими випадками є:

1. Якщо особа стосовно якої суд хоче застосувати обмеження дієздатності, має дуже серйозні психічні проблеми, та не може до кінця розуміти і в повній мірі тримати контроль над своїми діями.
2. Другий випадок з настанням якого особа може отримати обмеження своєї дієздатності – це ведення даною особою асоціального способу життя і тим самим ставлячи під загрозу матеріальне благополуччя осіб, яких ця особа за законом повинна утримувати.

В обох цих випадках, відповідно до статті 38 Цивільного Кодексу України, суд може зняти обмеження дієздатності з даного індивіда, якщо побачить, що

останній одужав, відновив контроль та почав в повній мірі розуміти та контролювати свої дії, а також почав вести нормальний спосіб життя тим самим прибравши загрозу матеріального благополуччя осіб, які знаходяться на його утриманні.

Окрім обмеження дієздатності суд також може визнати фізичну особу недієздатною.

Це може відбутися якщо дана особа знову ж таки через серйозні проблеми із психікою, які носять постійний характер не може до кінця розуміти і в повній мірі тримати контроль над своїми діями. В цьому випадку суд може визнати дану особу недієздатною.

Як і у випадку з обмеженням дієздатності залишається можливість, що суд знову відновить дієздатність особи після визнання її недієздатною.

Відповідно до статті 42 Цивільного Кодексу України, таке рішення суд може ухвалити: «за заявою опікуна або органу опіки та піклування» [55], якщо побачить, що особа одужала та відновила контроль, а також почала в повній розуміти та контролювати свої дії.

Третій елемент, який входить в структуру правосуб'єктності – це деліктоздатність особи. Це той третій елемент про який згадувалося вище у визначенні такого поняття, як правосуб'єктність.

Деякі науковці говорячи про деліктоздатність описують її як певний компонент іншого структурного елемента правосуб'єктності - дієздатності, який входить в її структуру, інші ж навпаки говорять, що це абсолютно окремий компонент правосуб'єктності, такий як правоздатність та дієздатність.

Як вже зазначалось вище, деліктоздатності – це змога особи нести відповідальність за порушення правових норм.

Вважаю також важливим зазначити те, що аби в особи виникла деліктоздатність, в момент вчинення правопорушення ця особа повинна повністю розуміти та усвідомлювати значення своїх дій, тобто особа в момент порушення правових норм повинна бути осудною.

Наступним елементом у структурі конституційно-правового статусу людини і громадянина є гарантії основних конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Під гарантіями основних конституційних прав та свобод людини і громадянина розуміється певний набір правових засобів або методів, які застосовуються для ефективного втілення всіх конституційних прав та свобод людини і громадянина в реальне життя. Також ці гарантії надають цілковитий та належний захист цих норм.

Як Ви могли впевнитися вище, в сучасній Конституції України дуже багато норм присвячено саме правам та свободам людини і громадянина.

Також дуже позитивним моментом є те, що майже всі вони перейшли в нашу Конституцію із Загальної декларації прав людини.

Що стосується класифікації юридичних гарантій, то в юридичній літературі та науковому світі це питання викликає досить великі суперечки.

Однак, на мою думку найвдалішою є класифікація де дані гарантії поділяють на загальні та спеціальні.

В свою чергу загальні гарантії поділяються на: соціальні, економічні, політичні, а також ідеологічні та інші.

Якщо говорити про важливість та значення кожного виду гарантій то стане цілком зрозуміло, що в цілому за своїм значення дані гарантії є рівними. В цьому випадку різниця ж полягає в сфері застосування. Адже, наприклад, в політиці набагато доречнішими та важливими будуть саме політичні та ідеологічні гарантії захисту.

Аби краще зрозуміти весь сенс та всю важливість даного елемента конституційно-правового статусу людини і громадянина, потрібно навести приклади гарантій в кожній сфері.

Перша сфера це соціальні гарантії захисту прав та свобод. Саме ця категорія повинна гарантувати насамперед високий та стабільний соціальний захист населення.

Економічні гарантії знаходяться на другому місці за важливістю після політичних. До цих гарантій можна віднести одну з найголовніших економічних гарантій в сучасному світі, де більшість країн мають ринкову економіку. Звичайно – ця гарантія полягає у тому, що кожній людині повинно бути гарантовано право приватної власності. Також до цієї категорії можна включити таку економічну гарантію, як охорону вільної та добросчесної ринкової конкуренції.

Політичні гарантії. Саме вони є одними з найголовніших гарантій захисту прав та свобод. Це пояснюється тим, що відсутність в державі адекватної політичної системи не дає можливості для розвитку всім іншим сферам. На мій погляд, політичні гарантії в першу чергу представлені вільним волевиявленням на виборах, змога кожного громадянина впливати на політичні рішення та життя держави. До цих гарантій також можна віднести одну дуже цікаву та дуже важливу складову політичного життя кожної країни, яка наявна далеко не в кожній державі. Мова йде про вільну опозиційну діяльність щодо обраної влади. Дана політична гарантія дуже важлива для всього громадянського суспільства країни.

Що ж стосується ідеологічних гарантій, то до них можна безперечно віднести свободу у віросповідання, а також свободу слова.

В даному випадку наведено перелік лиш основних загальних гарантій конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Друга група на яку поділяються гарантії прав та свобод – це спеціальні, або їх ще називають юридичні гарантії.

Я знову ж таки хочу навести класифікацію спеціальних гарантій, яка на мій погляд є найбільш вдалою в даному випадку.

Отже, спеціальні (або юридичні) гарантії поділяються на:

1. Нормативно-правові;
2. Інституційно-організаційні.

На мій погляд, гарантії захисту основних конституційних прав та свобод людини і громадянина є досить ефективними.

2.3. Поняття та ознаки громадянства

Останній за чергою, але не останній за значенням елемент структури конституційно-правового статусу людини і громадянина – це громадянство.

Термін громадянство в сучасному світі вживається не у всіх країнах. Так, наприклад, в монархіях застосовують синонім поняття громадянство, - підданство.

Громадянство – це той самий юридичний взаємозв'язок який виникає між індивідом і державою. Саме він і спричиняє між ними взаємні права та обов'язки.

Також визначення поняття громадянства України закріплено в законодавстві. Для цього потрібно звернутися до статті першої Закону України «Про громадянство».

Потрібно також зауважити, що той самий правовий зв'язок повинен виникати саме з громадянином України, тоді це дійсно буде зв'язок між державою та її громадянином.

Як вже було зазначено вище, Українська держава займає досить невизначену позицію стосовно подвійного громадянства.

З одного боку Україна не визнає біпатризм, а з іншого громадянин України, який набув громадянства ще однієї країни разом з українським, не позбавляється громадянства України автоматично.

Моя думка залишається незмінною. Україні зараз потрібно бути досить обережною з подвійним громадянством, адже на тлі всіх економічних проблем, проблем викликаних пандемією COVID - 19 та глибокою політичною кризою, яка на даний час виникла в нашій країні, можна очікувати дуже неприємних дій з боку країн-сусідів України, що ми вже не раз спостерігали.

Що стосується ознак громадянства, то їх в юридичній літературі виділяють всього три:

1. Перша ознака громадянства полягає в тому, що цей зв'язок, який виникає між державою та її громадянином носить сталий характер;

Дана ознака означає, що між державою та її громадянином наявний зв'язок, який не припиняється навіть коли громадянин цієї держави виїжджає за кордон. Він зникає тільки в тому випадку, коли зникає і громадянство у людини.

2. Наступна ознака громадянства – це те, що знову ж такий цей зв'язок, цей якщо можна сказати контакт людини і держави, він є правовим, тобто закріплений в законі. Якщо він закріплений на законодавчому рівні – це означає, що держава повинна його гарантувати.
3. І третя, остання ознака громадянства – це те, що цей зв'язок є обопільним (взаємним). Тобто громадянство викликає у особи та держави взаємні права та обов'язки.

В законодавстві про громадянство України на мою думку є серйозний недолік. Він полягає у тому, що держава не може остаточно вирішити питання з подвійним громадянством.

Вся справа полягає у тому, що в Україні на даний час знаходиться дуже багато громадян, які по своїй суті є біпатридами, тобто мають подвійне громадянство. Держава ж в даному випадку ніяк не вирішує це питання та не створює чіткого механізму для виявлення таких громадян, а також для позбавлення їх громадянства України. Адже як вже було зазначено вище в даній роботі, це є підставою для втрати громадянства України, вже не кажучи про те, що такий громадянин може створювати загрозу для національної безпеки та цілісності України.

Висновки до розділу 2

В другому розділі цієї роботи була розглянута та досліджена структура конституційно-правового статусу людини та громадянина.

Кожен із науковців наводить своє бачення цього поняття, а тому дуже важко визначити якусь певну думку і сказати, що вона є безумовно ідеальною та

правильною, крім того, що дана структура може зазнавати змін під впливом розвитку прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

Особисто я в своїй роботі вирішив дослідити найпопулярнішу в наукових колах думку. Ця думка полягає в тому, що структура конституційно-правового статусу людини і громадянина складається з таких елементів, як:

1. принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина;
2. права, свободи та обов'язки людини і громадянина;
3. загальна правосуб'єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод;
4. громадянство.

Як вже зазначалося вище, в першому розділі даної роботи було детально досліджено такі структурні елементи, як права, свободи та обов'язки людини і громадянина, тому повторне дослідження цих елементів в розділі номер два вважаю недоречним.

Розпочати дослідження вирішено було з першого структурного елемента конституційно-правового статусу людини і громадянина, а саме з принципів.

Принципи права – це основні засади, фундаментальні ідеї на яких створюється, функціонує та розвивається правова система тієї чи іншої країни.

Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина – це ті основні підвалини на підставі яких люди і реалізують надані їм права та свободи, а також виконують взяті на себе обов'язки.

Аби якісно та в цілому підсумувати весь вищевикладений матеріал, я вважаю за потрібне зробити невеликі підсумки стосовно кожного структурного елемента мого дослідження, яке наводиться в другому розділі цієї роботи.

Отже, до основних принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина належать:

1. Перший принцип – це буквально цитування третьої статті нашого основного закону в державі – Конституції України. В ньому зазначається, що для нашої держави немає нічого ціннішого за людину, саме людину в нашій державі просто неможливо переоцінити.

2. Наступний принцип можна називати по різному, на мою думку цей принцип повинен називатися – принцип рівності.

Цей принцип слугує фундаментальною основою для не великої кількості статей Конституції України. Головний його зміст полягає в тому, що люди є рівними. Це може бути рівність громадян, або ж рівність чоловіка чи жінки, або ж рівність в можливості доступу до державної служби.

3. Третій принцип має назву – принцип невідчужуваності та непорушності основних прав і свобод.

Головний зміст, який закладено в даний принцип говорить нам про те, що в кожній людині існують права та свободи, які надаються людині при народженні та залишаються з нею аж до її смерті. Ці права вважаються наданими їй від природи, тобто ці права є невідчужувані.

Щодо непорушності цих прав, то в даному випадку цим терміном підкреслюється важливість цих прав, а також, що будь яке порушення цих прав вважається просто неприпустимим.

Даний принцип, як і попередні, знаходить своє вираження не в одній статті Конституції України.

4. Четвертий конституційний принцип звучить, як принцип єдності конституційних прав і обов'язків.

Даний принцип говорить нам про важливість при використанні наявних у нас прав та свобод ніколи не забувати про свої обов'язки. Саме цей принцип наголошує, що тільки виконання нами обов'язків перед суспільством забезпечує та гарантує дотримання прав і свобод інших осіб.

5. П'ятий принцип конституційно-правового статусу людини і громадянина – це принцип безпосередньої дії прав і свобод людини і громадянина.

Як вже було зазначено вище, цей принцип означає, що права та свободи людини і громадянина є конституційними, а тому мають перевагу над іншим та можуть бути прямо застосовані.

6. Шостим в даному переліку йде принцип невичерпності прав і свобод людини і громадянина.

Цей принцип говорить нам про те, що ті права і свободи, які має людина і громадянин не обмежуються переліком цих прав та свобод наведеним законодавцем в Конституції України. На мою думку, законодавець таким чином завчасно передбачив можливість розширення даного переліку за рахунок розвитку та появи нових видів прав та свобод людини і громадянина.

7. І сьомий принцип конституційно-правового статусу людини і громадянина – це принцип гарантованості прав і свобод людини і громадянина.

В ньому зазначається, що держава повинна гарантувати кожній людині дотримання її прав та свобод, тобто кожна людина повинна мати змогу вільно, на свій розсуд та в своїх інтересах будувати власну поведінку для забезпечення достойного існування та нормального розвитку.

Наступний підрозділ моєї роботи називається – правосуб'єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод.

Правосуб'єктність дуже складне та до кінця не вирішене питання в науковому світі. Визначень цього поняття існує безліч.

На мою думку, одне з найточніших визначень загальної правосуб'єктності – це закріплена в законодавстві свого роду спроможність, змога або здатність особи вступати в правовідносини на основі того, що вона може володіти певними суб'єктивними юридичними правами та обов'язками, а також нести відповідальність за порушення правових норм.

Що стосується структури то зазвичай загальну правосуб'єктність поділяють на щонайменше 3 елементи: правоздатність, дієздатність, а також деякі науковці виділяють таку складову правосуб'єктності, як деліктоздатність.

Правоздатність – це спроможність мати або володіти суб'єктивними юридичними правами та обов'язками, яка повинна бути закріплена законодавчо.

Зазвичай більшість вчених поділяють правоздатність на три види:

1. Загальна
2. Галузева
3. Спеціальна

Загальна правоздатність означає спроможність або можливість людини володіти якими завгодно правами і обов'язками, які закріплено в законодавстві.

Галузева ж правоздатність – це спроможність самої людини володіти правами та обов'язками, але тут мова йде саме про окрему галузь права.

Спеціальна правоздатність – це спроможність або змога особи володіти правами та обов'язками, що пов'язані з певною професією, яку займає ця особа.

Наступний елемент правосуб'єктності – це дієздатність фізичної особи.

Під цим поняттям розуміється наступне - особа вступаючи у правовідносини своїми діями спроможна набувати для себе прав та обов'язків, які вона відповідно втілює, реалізовує та виконує.

В законодавстві закріплений такий поділ дієздатності, як:

1. Повна дієздатність фізичної особи;
2. Часткова дієздатність фізичної особи;
3. Неповна дієздатність фізичної особи;

За загальним правилом надання особі того чи іншого виду дієздатності залежить віку цієї особи.

Повна дієздатність надається особі, коли та досягає повноліття (18 років).

Часткова дієздатність виникає у осіб, які не досягли чотирнадцяти років, тобто вважаються малолітніми особами.

І останній вид дієздатності – це неповна дієздатність особи. Цей вид дієздатності виникає у осіб, які знаходяться у віковому проміжку від чотирнадцяти і до вісімнадцяти років, тобто ці особи за чинним законодавством вважаються неповнолітніми.

Також в Цивільному Кодексі України є стаття 36 в якій зазначається в яких випадках суд може використати проти особи обмеження її дієздатності. Цими випадками є:

1. Якщо особа стосовно якої суд хоче застосувати обмеження дієздатності, має дуже серйозні психічні проблеми, та не може до кінця розуміти і в повній мірі тримати контроль над своїми діями.

2. Другий випадок з настанням якого особа може отримати обмеження своєї дієздатності – це ведення даною особою асоціального способу життя і тим самим ставлячи під загрозу матеріальне благополуччя осіб, яких ця особа за законом повинна утримувати.

Окрім обмеження дієздатності суд також може визнати фізичну особу недієздатною.

Це може відбутися якщо дана особа знову ж таки через серйозні проблеми із психікою, які носять постійний характер не може до кінця розуміти і в повній мірі тримати контроль над своїми діями. В цьому випадку суд може визнати дану особу недієздатною.

Третій елемент, який входить в структуру правосуб'єктності – це деліктоздатність особи.

Деліктоздатність фізичної особи – це її змога нести відповідальність за порушення правових норм.

Серед науковців присутня думка, що деліктоздатність особи являє собою не окремий самостійний елемент правосуб'єктності, а є похідним компонентом дієздатності.

Також дуже важливим нюансом є те, що аби в особи виникла деліктоздатність, в момент вчинення правопорушення ця особа повинна повністю розуміти та усвідомлювати значення своїх дій, тобто особа в момент порушення правових норм повинна бути осудною.

Що стосується ж гарантій основних конституційних прав та свобод то під ними розуміється певний набір правових засобів або методів, які застосовуються для ефективного втілення всіх конституційних прав та свобод людини і громадянина в реальне життя. Також ці гарантії надають цілковитий та належний захист цих норм.

На мою думку найбільш вдалою класифікацією гарантії є їх поділ на загальні та спеціальні.

В свою чергу загальні гарантії поділяються на: соціальні, економічні, політичні, а також ідеологічні та інші.

Одними з найголовніших гарантій захисту прав та свобод є саме політичні. Це пояснюється тим, що відсутність в державі адекватної політичної системи не дає можливості для розвитку всім іншим сферам.

Спеціальні (або юридичні) гарантії поділяються на:

1. Нормативно-правові;
2. Інституційно-організаційні.

Останній за чергою, але не останній за значенням елемент структури конституційно-правового статусу людини і громадянина – це громадянство.

Громадянство – це той самий юридичний взаємозв'язок який виникає між індивідом і державою. Саме він і спричиняє між ними взаємні права та обов'язки.

Що стосується ознак громадянства, то їх в юридичній літературі виділяють всього три:

1. Перша ознака громадянства полягає в тому, що зв'язок, який виникає між державою та її громадянином носить сталий характер;
2. Наступна ознака громадянства – це те, що знову ж такий цей зв'язок, цей якщо можна сказати контакт людини і держави, він є правовим, тобто закріплений в законі. Якщо він закріплений на законодавчому рівні – це означає, що держава повинна його гарантувати.
3. І третя, остання ознака громадянства – це те, що цей зв'язок є обопільним (взаємним). Тобто громадянство викликає у особи та держави взаємні права та обов'язки

РОЗДІЛ 3. Конституційні механізми забезпечення основних прав та свобод людини і громадянина

3.1. Міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина

На сьогоднішній день багато країн світу мають проблеми із захистом прав та свобод людини. Особливо ця ситуація є актуальною для країн колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік, але вони не єдині мають подібні проблеми і

не тільки вони повинні вести боротьбу проти свавілля яке відбувається на даний час щодо прав та свобод людини і громадянина. Ця проблема більше не є локальною, зараз через аномально високий рівень порушень в усьому світі, які стосуються прав та свобод людини і громадянина дуже багато правозахисників б'ють на сполох.

Вихід з даної ситуації почав шукати весь світ. Дякуючи міжнародним організаціям, завдяки яким на сьогодні прийнято величезну кількість різних декларацій, пактів та хартій, в яких саме і закріплюються на міжнародному рівні основоположні права та свободи людини і громадянина.

Міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина – це норми міжнародного права визнані в усьому цивілізованому світі, які фіксують на міжнародному рівні основні права та свободи людини.

Відповідно держави зобов'язані чітко та неухильно дотримуватися та поважати ці стандарти.

В юридичній літературі виділяють чотири основних міжнародно-правових акти:

Одним із найперших та найвизначніших міжнародних актів, які стосуються прав та свобод людини є безумовно Загальна Декларація Прав Людини. В даному дослідженні вже була згадка про дану декларацію, тому відомо, що вона була прийнята 10 грудня 1948 року. Це був фактично перший документ, який на міжнародному рівні зафіксував основні права та свободи людини.

Тоді світ тільки оговтувався після найбільшої за всю історію людства катастрофи – Другої світової війни, починалося нове життя і аби не повторити просто одну з найглобальніших помилок в своїй історії людство вирішило створити перший міжнародний акт, який на глобальному (міжнародному) рівні закріпив би всі основні права та свободи людини. Цим актом і стала Загальна Декларація Прав Людини. Дана декларація мала дуже вагомий вплив та започаткувала в усьому світі повагу та неухильне дотримання основних прав та свобод людини, завдяки чому людство на такий довгий період забуло про глобальні військові конфлікти.

Безумовно, в світі існують дуже багато і інших не менш важливих міжнародно-правових актів, які також захищають та фіксують основні права та свободи людини та які не суперечать Конституції України. До них безумовно також належать Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права та Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. В даній роботі ці два пакти наведені разом, тому що вони обидва були прийняті в 1966 році, обидва були створені на базі Загальної декларації прав людини і обидва почали діяти тільки в 1976 році.

В Організації Об'єднаних Націй після прийняття Загальної декларації прав людини зрозуміли, що багато країн світу просто закрили очі на всі основні права та свободи, які були закріплені в даній декларації. Зробити це їм вдалося за рахунок того, що дана декларація на той час не була обов'язковою до виконання.

Розуміючи це все Генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй і створює ці два пакти, які після ратифікації їх державою стають обов'язковими до виконання.

Однак навіть після цього в деяких раїнах світу навіть не думали дотримуватись даних пактів після їх ратифікації. Так сталося і з Україною, яка на той час мала назву Українська Радянська Соціалістична Республіка і була в складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Дані міжнародні акти звичайно були ратифіковані, але за свідченнями багатьох очевидців реального їх виконання взагалі не було. Адже як відомо прав та свобод людини жителі Союзу Радянських Соціалістичних Республік не мали взагалі, а якщо і мало то цей мізерний відсоток ніяк не міг вважати за повне дотримання всіх основних прав та свобод людини і громадянина в країні.

Останнім четвертим міжнародно-правовим документом, який стосується захисту та закріплення основних прав та свобод людини є Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

Знову ж таки, після наслідків однієї з найбільших війн за всю історію людства – Другої світової війни, країни Європи вирішили, що потрібно об'єднувати сили заради підвищення рівня дотримання прав людини на своїх територіях. З цією

метою в 1949 році було засновано Раду Європи, в яку можуть увійти всі країни Європи, для яких основні права людини і громадянина є пріоритетом у внутрішній та зовнішній політиці.

Задля забезпечення всіх цілей, які ставила перед собою Рада Європи 4 листопада 1950 року на базі Загальної декларації прав людини і була прийнята Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. В майбутньому ця конвенція стала одним із чотирьох найважливіших міжнародного-правових актів, які підносять дотримання та захист прав людини в країнах Європи на безпрецедентно новий рівень.

3.2. Проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина

24 серпня 1991 року Україна та її громадяни вирішили обрати для себе складний і тернистий шлях до власної державності та незалежності.

На той момент всім здавалося, що наша держава буде ще однією сильною, незалежною, як в економічному так і в інших аспектах, європейською державою, з якою рахувався б весь світ.

На жаль, сталося так, що станом на листопад 2020 року, Україна є однією з найбільш проблемних та найбідніших країн Європи, в якій майже повністю відсутнє дотримання будь-яких прав та свобод людини і громадянина, а також яка до цього всього має діючий військовий конфлікт на своїй території та не вирішену проблему територіальної цілісності, яку створила для України сусідня держава – Російська Федерація.

Як вже зазначалось вище, реалізація та неухильне дотримання прав та свобод людини і громадянина, на жаль, на сьогоднішній момент для нашої держави є не реальністю, а поки що дуже далекою недосяжною метою, до якої прагне Україна.

Чому ж так відбувається? Чому за всі 29 років незалежності нашої держави ми так і не змогли побудувати в нашій країні бездоганну модель дотримання прав та свобод людини і громадянина, як це відбулось в деяких сусідніх країнах колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік?

В даному випадку потрібно виділити декілька основних проблем, які реально заважають нам побудувати країну нашої мрії, в якій будуть дотримуватись прав та свобод людини і громадянина на всіх рівнях. Звичайно ці проблеми далеко не єдині, але вони є основним тягарем України, який не дозволяє їй стати сильною європейською країною в якій будуть в повній мірі дотримуватись всіх основоположних права та свобод людини і громадянина, а також реалізовуватись принцип верховенства права.

1. Перша проблема – це абсолютна відсутність у населення нашої країни будь-яких знань про права та свободи, які воно має. Все це повинно йти від держави. Саме на державному рівні потрібно запровадити механізми для підняття рівня знань про власні права, свободи та обов'язки населення нашої держави.

На мою думку ще з самого дитячого садка, а до цього з самого малку в сім'ї кожній дитині повинні розповідати, що вона є найбільшою цінністю в державі, що вона має певні права та свободи, які іноді потрібно відстоювати та захищати. Але також не потрібно забувати і про обов'язки, адже як ми вже знаємо саме виконання нами обов'язків перед суспільством і гарантує дотримання прав та свобод інших людей.

Також окрім цього потрібно в кожній людині з малку виховувати повагу до прав та свобод інших людей, а також такі риси, які зараз так потрібні кожному українцю, як гідність та честь.

2. Друга найбільша проблема - це наявність на найвищих державних посадах абсолютно неосвічених, безвідповідальних та дуже сильно корумпованих державні діячі, які взагалі не мають ніякого уявлення про те, як потрібно керувати країною аби кожна особа в ній почувала себе захищеною та не відчувала будь-якого утиску та обмеження своїх прав та свобод, а також просто величезна корупція судової системи.

Вирішення цієї проблеми, на мій погляд, з одного боку дуже схоже з першою, тому що державні діячі, які зараз знаходяться при владі в країні, це ті люди, яким свого часу ніхто не пояснив дуже важливого значення того, що кожна людина вправі

повною мірою реалізовувати свої права та свободи людини і громадянина. А з іншого боку потрібно також повністю реформувати всю судового систему нашої держави, тому що неспроможність судової системи адекватно, чесно та об'єктивно захищати порушені права та свободи населення, а також виносити покарання, тим хто ці права та свободи порушує, тобто ігнорування судьями принципу верховенства права повністю зводить нанівець всі інші зусилля по вирішенню проблем в цій сфері.

Також безумовно важливою умовою вирішення всіх цим проблем реалізації прав та свобод людини і громадянина є дотримання основних міжнародно-правових актів, мова про які йшла в попередньому підрозділі моєї роботи.

Висновки до розділу 3

Отже підсумки. Що стосується міжнародні стандартів захисту прав та свобод людини і громадянина, то в юридичній літературі виокремлюють 4 основних міжнародно-правових акти, які фіксують (закріплюють) права та свободи людини. Це:

1. Загальна декларація прав людини;
2. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права;
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права;
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

Ні для кого не секрет, що всі ці міжнародно-правові акти були прийняті людством майже відразу після закінчення Другої світової війни. На мій погляд в той час все людство намагалось всіма наявними засобами не допустити в майбутньому ще однієї такої глобальної війни, яка б призвела до великої кількості людських жертв.

Під цим впливом були створенні найголовніші та найвпливовіші міжнародно-правові документи.

Найпершим та, на мій погляд, найголовнішим з цих чотирьох актів є саме Загальна декларація прав людини. Саме вона вперше на міжнародному рівні закріпила основні права та свободи людини. Хоча ця декларація не вважалася обов'язковою до виконання всіма країнами світу, але вона внесла безумовно найбільш внесок в механізм дотримання прав та свобод людини в усьому світі. На її базі були створені всі три інші міжнародно-правові акти, наведені вище в даній роботі.

Тепер потрібно підсумувати викладений матеріал щодо проблем реалізації прав та свобод людини і громадянина.

На мій погляд в нашій країні є величезна кількість проблем щодо реалізації права та свобод людини і громадянина. В даному дослідженні я виділив 2 основні проблеми вирішивши які наша країна суттєво покращить ситуацію, яка на даний момент склалася з правами та свободами людини в нашій країні.

1. Перша проблема - це абсолютна відсутність у населення нашої країни будь-яких знань про права та свободи, які воно має. Потрібно саме на державному рівні запровадити механізми для підняття рівня знань про власні права, свободи та обов'язки населення нашої держави.

На мою думку ще з самого дитячого садка, а до цього з самого малку в сім'ї кожній дитині повинні розповідати про те, що вона має права, свободи та обов'язки, а також виховувати в ній повагу до права та свобод інших членів суспільства.

2. Друга найбільша проблема – це наявність на найвищих державних посадах абсолютно неосвічених та безвідповідальних державні діячі, які взагалі не мають ніякого уявлення про те, як потрібно керувати країною аби кожна особа не відчувала будь-якого утиску та обмеження своїх прав та свобод, а також корупція судової системи країни.

Вирішення цієї проблеми, на мій погляд, з одного боку дуже схоже з першою проблемою, а з іншого боку полягає у глобальній реформі судової системи нашої

держави. Адже саме неспроможність цієї системи адекватно та чесно захищати порушені права та свободи населення, а також карати, тих хто ці права та свободи порушує, робить марними всі інші зусилля покращити ситуацію з реалізацією прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ВИСНОВКИ

В даній дипломній роботі мною були поставлені та виконані наступні завдання:

1. Визначено поняття та сутність конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні;
2. Виділено види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні;
3. Проаналізовано проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина, а також досліджено міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина.

Також мною було досягнуто мети дослідження, а саме повністю розкрито та досліджено конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні, визначено головні проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина, а також повною мірою проаналізовано основні міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина.

Дослідивши великий об'єм інформації по даному питанню я можу зробити такі висновки, що конституційно-правовий статус людини і громадянина – це певний набір правових характеристик закріплений в Конституції та інших законах України, який визначає положення та статус людини і громадянина в суспільстві та державі. Саме цей статус серед всіх інших має найбільш широке значення, адже надається людині від самого народження аж до смерті, і надає їй право вступати в правовідносини.

Основні права та свободи людини і громадянина загалом можна поділити на 3 категорії: особисті, політичні та соціально-економічні. Особисті права та свободи – це ті права та свободи, які безпосередньо пов'язані з життям людини. Політичні ж права та свободи – це права та свободи, які дають можливість громадянам вільно брати участь в політичному житті держави.

В другому розділі моєї роботи мною було досліджено структуру конституційно-правового статусу людини і громадянина. Кожен із науковців наводить своє бачення цього поняття, а тому дуже важко визначити якусь одну думку. Дослідивши великий об'єм інформації я визначив, що структура цього статусу складається з:

1. принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина;
2. права, свободи та обов'язки людини і громадянина;
3. загальна правосуб'єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод;
4. громадянство.

Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина – це ті основні підвалини на підставі яких люди і реалізують надані їм права та свободи, а також виконують взяті на себе обов'язки.

В першому розділі даної роботи було детально досліджено такі структурні елементи, як права, свободи та обов'язки людини і громадянина, аби уникнути тавтології повторне дослідження цих елементів в розділі номер два вважаю недоречним.

Наступний структурний елемент дослідження якого було проведено – це правосуб'єктність. Визначень цього поняття існує безліч. На мою думку, одне з найточніших визначень загальної правосуб'єктності – це закріплена в законодавстві свого роду спроможність, змога або здатність особи вступати в правовідносини на основі того, що вона може володіти певними суб'єктивними юридичними правами та обов'язками, а також нести відповідальність за порушення правових норм.

Що стосується ж гарантій основних конституційних прав та свобод то під ними розуміється певний набір правових засобів або методів, які застосовуються для ефективного втілення всіх конституційних прав та свобод людини і громадянина в реальне життя.

І останній елемент структури конституційно-правового статусу, який мною було досліджено в третьому розділі – це громадянство. Громадянство – це той самий юридичний взаємозв'язок який виникає між індивідом і державою. Саме він і спричиняє між ними взаємні права та обов'язки.

Наступний розділ моєї дипломної роботи розпочався з дослідження міжнародних стандартів захисту прав та свобод людини і громадянина. Після вивчення великої кількості юридичної літератури я визначив, що в ній виокремлюють 4 основних акти, які фіксують (закріплюють) права та свободи людини. Це:

1. Загальна декларація прав людини (1948 року);
2. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966 року – затверджений. Почав діяти в 1976 році);
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 року – затверджений. Почав діяти в 1976 році);
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950 року).

Уважно переглянувши дати прийняття цих міжнародно-правових актів можна дійти висновку, що всі вони були прийняті людством майже відразу після закінчення Другої світової війни. На мій погляд в той час все людство намагалося всіма наявними засобами не допустити в майбутньому ще однієї такої глобальної

трагедії, яка б призвела до великої кількості людських жертв. Як бачимо це їм вдалося.

Останнім дослідженням в моїй дипломній роботі стали проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина. На мій погляд в нашій країні є величезна кількість проблем щодо реалізації права та свобод людини і громадянина. В даному дослідженні я виділив дві основні з них.

Перша з них це відсутність в населення України будь яких знань про свої права та свободи. Люди не знають про порушення свої прав тому що навіть не уявляють, що в них такі права насправді є і їх потрібно захищати. Потрібно

Друга одна з найбільших проблем - це наявність на найвищих державних посадах абсолютно неосвічених та безвідповідальних державні діячі, а також абсолютно непрозорого та корумпованого правосуддя в нашій державі. Вирішення цієї проблеми, на мій погляд, з одного боку дуже схоже з першою проблемою, адже цим людям з самого дитинства ніхто ніколи не пояснював, що права та свободи людини – це найцінніше що може бути у неї. Ці права не можна обмежувати чи скасовувати. З іншого боку потрібно проводити дуже глобальні реформи в судовій системі країни.

В цілому після завершення мого дослідження я можу стверджувати, що наша держава має достатньо хороше та зрозуміле законодавство в сфері прав та свобод людини і громадянина. На мою думку нашій державі на даний час конче потрібно проводити реформи в судовій системі, адже без дотримання суддями принципу верховенства права жодна особа в Україні не зможе належним чином захистити власні порушені права. Також певним чином на загальнодержавному рівні потрібно пояснювати населенню, що вивчати та захищати власні права потрібно кожному, це дасть змогу нарешті подолати цю достатньо несправедливу ситуацію в якій зараз знаходиться наша країна.

РЕЗЮМЕ

Дипломна робота Голенка Дмитра Сергійовича на тему: «Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні».

У дипломній роботі Голенка Дмитра Сергійовича було належним чином досліджено та розкрито поняття «конституційно-правовий статусу людини і громадянина в Україні». Визначено його суть, структуру та види. Також повною мірою проаналізовано проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина та визначено основні міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина.

У першому розділі даної роботи, що присвячений загальній характеристиці конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні, досліджено специфіку та особливості даного поняття. Крім того, зроблено аналіз основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

У другому розділі роботи, автор аналізує структурні елементи конституційного-правового статусу людини і громадянина. В цьому розділі

проаналізовані такі структурні елементи, як принципи конституційного-правового статусу, загальна правосуб'єктність та гарантії захисту конституційних прав та свобод, а також громадянство.

У третьому розділі роботи висвітлені міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина, а також показані актуальні проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина.

У роботі обґрунтовано висновки теоретичного та практичного характеру щодо вирішення проблем України в сфері реалізації прав та свобод людини і громадянина шляхом реформування судової системи України та підняттям рівня правової обізнаності населення.

Ключові слова: Конституційно-правовий, людина, громадянин, права, свободи.

SUMMARY

Dissertation work of Golenko Dmytro Serhiyovych on the topic: "Constitutional and legal status of man and citizen in Ukraine".

In the dissertation work of Golenko Dmytro Serhiyovych the concept of "constitutional and legal status of a person and a citizen in Ukraine" was properly researched and revealed. Its essence, structure and types are determined. Also, the problems of realization of human and civil rights and freedoms are fully analyzed and the main international standards for the protection of human and civil rights and freedoms are determined.

In the first section of this work, devoted to the general characteristics of the constitutional and legal status of man and citizen in Ukraine, explores the specifics and features of this concept. In addition, an analysis of the fundamental rights, freedoms and responsibilities of man and citizen.

In the second section, the author analyzes the structural elements of the constitutional and legal status of man and citizen. This section analyzes such structural

elements as the principles of constitutional and legal status, general legal personality and guarantees of protection of constitutional rights and freedoms, as well as citizenship.

The third section of the work highlights the international standards for the protection of human and civil rights and freedoms, as well as shows the current problems of realization of human and civil rights and freedoms.

The paper substantiates the conclusions of theoretical and practical nature on solving the problems of Ukraine in the field of realization of human and civil rights and freedoms by reforming the judicial system of Ukraine and raising the level of legal awareness of the population.

Key words: Constitutional-legal, person, citizen, rights, freedoms.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини. Монографія Вид. дім «КМ АCADEMIA». К.: 2000. С. 262 (дата звернення 18.10.2020).
2. Бабкін В.Д. Соціальна держава та захист прав людини. Правова держава. Вип.9. 1998.: С.3-8 (дата звернення 24.10.2020).
3. Бедрій Р.Б. Конституційно-правові основи громадянства України. Монографія. Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів.: 2006. С.164 (дата звернення 21.10.2020).
4. Білас Ю. Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України. Автореф. дис. канд. юрид. наук. К.: 2011. С. 19 (дата звернення 18.10.2020).
5. Бобровник С. В. Держава і особа // Теорія держави і права. Академічний курс. Підручник за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-ге вид., переробл. і допов. К.: 2008. С. 105. (дата звернення 20.10.2020).

6. Богачова О. В. Законотворення: теоретико-прикладні аспекти. Кам'янець-Подільський. «Друкарня «Рута», 2012. С. 127 (дата звернення 05.10.2020).
7. Бочаров Д.О. Правозастосовча діяльність : поняття, функції та форми. Проблемні лекції. АМСУ. Дніпро.: 2006. С. 73 (дата звернення 21.10.2020).
8. Буткевич В. Фактори негативного впливу на ефективність реалізації прав людини в Україні / В. Сіренко // Право України. 2009. С. 36-42 (дата звернення 02.10.2020).
9. Великоречанін П.О. Політико-правова сутність громадянства. Часопис Київського університету права. 2011. № 3. С. 107–110 (дата звернення 21.10.2020).
10. Верланов С. Особливості соціальних, економічних та культурних прав людини. До сучасних дискусій. Юридична Україна. 2005. № 9. С.11-17 (дата звернення 23.10.2020).
11. Верланов С. Стандарти економічних та соціальних прав людини у Європейському Союзі та Раді Європи: взаємозв'язок і співвідношення. Право України. 2008. № 5. С. 137–141(дата звернення 12.10.2020).
12. Грошевий Ю., Копиленко О., Цвік М. Системний аналіз європейських стандартів щодо захисту прав людини: доктринальні підходи та судова практика. Право України. 2006. №8. С.143–145. (дата звернення 12.10.2020).
13. Дахова І. І. Конституційно-правовий статус уряду в зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аспект. Автореф. дис. канд. юрид. наук. Х.: 2006. С. 20 (дата звернення 24.10.2020).
14. Дворкін Роналд. Серйозний погляд на права / Роналд Дворкін. пер. з англ. А. Фролкін. Основи. К.: 2001. С. 519 (дата звернення 01.10.2020).
15. Заворотченко Т. М. Система конституційно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні // Право України. 2002. № 5. С. 111 (дата звернення 05.10.2020).

16. Загальна декларація прав людини: Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 18.09.2020).
17. Запара С. І. Поняття та ознаки міжнародного стандарту. Порівняльно-правові дослідження. 2011. №1. С. 101 (дата звернення 16.10.2020).
18. Климович О. Право прав людини як *jus cogens* сучасного міжнародного права. Право України. 2008. №1. С. 30–34 (дата звернення 20.10.2020).
19. Кобзюк М.І. Принципи верховенства права і правової держави. Єдність основних вимог. Наукові записки. Юридичні науки. 2007. Т. 65. С. 3-9. (дата звернення 27.10.2020).
20. Козюбра М. І. Права людини і верховенство права / М. І.Козюбра // Право України. 2010. №2. С. 24-35 (дата звернення 02.10.2020).
21. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посіб. – К.:2003 С. 53 (дата звернення 27.09.2020).
22. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950 // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 25.09.2020).
23. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В.Ф. Погорілка. – К.:1999 С. 47-56 (дата звернення 27.09.2020).
24. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / За ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. Видавництво «Юридична думка». К.: 2008. С. 252 (дата звернення 29.09.2020).
25. Конституція України: Закон від 28.06.1996 254к/96ВР // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 03.09.2020).

26. Лотюк О. Принципи громадянства України відповідно до Конституції України. Право України. 1998. № 7. С. 9–11. (дата звернення 22.10.2020).
27. Ляхівненко С. М. Міжнародні правові стандарти: до визначення поняття та видової характеристики Держава і право. 2011. Вип. 51. С. 629–636 (дата звернення 16.10.2020).
28. Мартиненко О. Без права на оскарження // Дзеркало тижня. 2008. № 42. С. 6 (дата звернення 01.10.2020).
29. Мелашенко В. Принципи громадянства України. Право України. 1992. № 7. С. 12–14 (дата звернення 22.10.2020).
30. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення 19.09.2020).
31. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення 20.09.2020).
32. Оніщук М. Проблеми забезпечення прав людини в Україні: від Загальної декларації прав людини – до сьогодні / М. Оніщук // Право України. 2009. С. 29-36 (дата звернення 02.10.2020).
33. Панасюк В.В. Конституційно-правовий статус особи. Український вимір Бюлетень Міністерства юстиції України. 2011. № 10. С. 131-138 (дата звернення 22.10.2020).
34. Панчишин А.В. Поняття, ознаки, та структура категорії «правовий статус». Часопис Київського університету права. 2010. № 2. С. 95-98 (дата звернення 28.10.2020).
35. Петров Є.Ю. Принципи конституційно-правового статусу іноземців в Україні. Форум права. 2012. № 1. С. 767-775 (дата звернення 27.10.2020).

36. Погорілко В.Ф., Головченко В.В., Сірий М.І. Права та свободи людини і громадянина в Україні. Ін Юре. К.: 1997. С.52 (дата звернення 23.10.2020).
37. Погребняк С.П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): Монографія. – Х.: 2008 С. 87 (дата звернення 28.09.2020).
38. Права людини в Україні — 2007: Доповідь правозахисних організацій за заг. ред. Є. Захарова, І. Рапп, В. Яворського /Українська Гельсінська спілка з прав людини. Права людини. Х.: 2008. С. 9 (дата звернення 05.10.2020).
39. Про громадянство: Закон від 18.01.2001 № 2235-III // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text> (дата звернення 05.09.2020).
40. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон від 22.09.2011 № 3773-VI // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> (дата звернення 05.09.2020).
41. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права і свободи людини і громадянина: Навч. посіб. – К.: 2004 С. 78 (дата звернення 28.09.2020).
42. Рикер П. Право і справедливість / П. Рикер ; пер. із фр. Дух і літера. К.: 2002. С. 216 (дата звернення 02.10.2020).
43. Руднева О. М. Теоретичні проблеми класифікації міжнародних стандартів прав і свобод людини Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. №9. С. 32–42 (дата звернення 20.10.2020).
44. Савенко М. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина та їх захист органами конституційної юрисдикції // Право України. 1999. № 2. С. 3-9 (дата звернення 29.09.2020).
45. Сімейний кодекс України: Закон від 10.01.2002 № 2947-III // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення 30.10.2020).

46. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. Підручник. Консум. Харків. 2001. С. 656 (дата звернення 23.10.2020).
47. Скрипнюк О.В. Конституційне право України. Підручник Ін Юре. К.: 2010. С. 672 (дата звернення 28.10.2020).
48. Страхов М.М. Права людини і громадянина: історія і сучасність. Актуальні проблеми формування правової держави в Україні. Ч.1. Х.: 2000. С.66-68 (дата звернення 23.10.2020).
49. Тарнавська А. Н. До питання про юридичний статус особи. Адвокат. 2009. № 3 (102). С. 26-29 (дата звернення 26.10.2020).
50. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Юрінком Інтер К.: 2006. С. 89 (дата звернення 05.10.2020).
51. У справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками): Рішення Конституційного Суду України від 22.09.2005 № 5-рп/2005 // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05#Text> (дата звернення 15.09.2020).
52. Фрицький О. Ф. Конституційне право України: Підручник. Юрінком Інтер К., 2003. С. 536 (дата звернення 30.09.2020).
53. Фулер Л. Л. Анатомія права / Лон Л. Фулер ; пер. з англ. Н. Комарова. Сфера. К.: 1999. С. 144 (дата звернення 10.10.2020).
54. Харт Х. Л. А. Концепція права / Х. Л. А. Харт ; пер. з англ. Н. Комарова. Сфера. К.: 1998. С. 236 (дата звернення 12.10.2020).
55. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 435-IV // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 06.09.2020).
56. Шаповал В. Феномен державного органу (органу держави) або органу державної влади. Теоретико-правовий і конституційний аспекти. Право України. 2003. № 8. С. 27. (дата звернення 26.10.2020).
57. Шаповал В.М. Конституційні статуси людини і громадянина // Вісн. Конституц. Суду України. 2005. №5. С. 57-76 (дата звернення 29.09.2020).
58. Шаповал В.М. Конституційні статуси людини і громадянина. Вісн. Конституц. Суду України. 2005. № 5. С. 57-76 (дата звернення 29.10.2020).
59. Шаповал Т. Правовий статус фізичної особи: деякі питання теорії. Вісник Нац. акад. прокуратури України. 2008. № 3. С. 32-38 (дата звернення 22.10.2020).
60. Шемшученко Ю. С. Передмова // Реалізація прав і свобод людини і громадянина в Україні: Монографія. К.: 2007. С.4 (дата звернення 06.10.2020).
61. Шмельова Г. Юридичні механізми забезпечення прав людини / Г. Шмельова // Право України. 1994. № 10. С. 49–51. (дата звернення 04.10.2020).
62. Шукліна Н.Г. Конституційно-процесуальні основи правового статусу особи в Україні // Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. №3 (101). С. 31-37 (дата звернення 29.09.2020).